Приватні торговці (country traders) і опіумна економіка

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Опіум як валюта архіпелагу

Жодна розповідь про економіку транзитного порту не обійдеться без опіуму. У портах Південно-Східної Азії індійський опіум був товаром, засобом обміну і джерелом державних доходів. Приватні торговці (country traders) — британські та індійські купці, що діяли за ліцензією Британської Ост-Індської компанії, — возили опіум із Калькутти та Бомбея до портів архіпелагу і до китайського узбережжя. У Сінгапурі його купували китайські торговці, перепаковували і розподіляли далі — до менших портів, олов'яних копалень і плантацій регіону.[1]

Опіум обертався архіпелагом настільки регулярно, що став майже різновидом грошей. Торговці приймали його як оплату, бо його можна було перепродати будь-де, а з огляду на високу вартість одиниці ваги його було легко перевозити. У наведених

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

вище переліках бугіських вантажів опіум значиться серед товарів, які бугіси везли додому. Для робітників плантацій і копалень, переважно китайських мігрантів, опіум був споживчим товаром, на який ішла значна частка їхнього заробітку. Тож прибутки від цієї торгівлі поверталися до купців, які його постачали, і до уряду, який його оподатковував.

Сінгапур і китайська торгівля опіумом

Найбільший ринок опіуму був у Китаї: ввезення там заборонили, але контрабанда вздовж узбережжя процвітала. Кораблі великих агентських домів Кантона, а згодом Гонконгу возили опіум з Індії на приймальні судна, що стояли на якорі біля китайського узбережжя. Сінгапур не був основним маршрутом цієї торгівлі, яка йшла напряму з Індії до Китаю. Проте він слугував портом заходу, пунктом постачання і ринком для частини вантажу.[2] Відкриття договірних портів після 1842 року і заснування Гонконгу в той самий період закріпили такий розподіл ролей. Гонконг став центром китайської торгівлі опіумом, а Сінгапур залишився центром розподільчої мережі Південно-Східної Азії.

Доходи і відповідальність

Як показав розділ II, опіумний відкуп став найважливішим джерелом доходів уряду колоніального Сінгапуру. Відкуп продавали з аукціону синдикатам китайських купців. Вони платили уряду за виключне право переробляти і продавати опіум у поселенні. Прибутки відкупників допомогли створити деякі з найбільших китайських статків XIX століття, тож за контроль над відкупом точилася запекла боротьба між

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

суперницькими угрупованнями.[3] Отже, фінанси колонії, статки її провідних купців і заробітки її робітників пов'язував один-єдиний товар.

Сучасний читач дивиться на цю систему з незручністю. Добробут вільного порту частково залежав від торгівлі, яка руйнувала здоров'я багатьох споживачів і продаж якої в Китаї порушував китайське право. Історик фінансового центру мусить зафіксувати цю залежність, не виправдовуючи її і не засуджуючи анахронічно. Вона належить до тієї ж категорії, що й інші епізоди, розглянуті в цій книжці, — від колоніальної торгівлі сировиною до використання банківської таємниці для ухилення від сплати податків у XX столітті. Кожен із них показує, як фінансовий центр може заробляти на діяльності, легітимність якої згодом ставлять під сумнів. Уроки щодо репутаційного ризику та комплаєнсу, розглянуті в частинах E і H, починаються саме тут.

Поширена помилка

Іноді вважають, що ранній добробут Сінгапуру тримався переважно на китайській торгівлі опіумом. Проте прямий опіумний маршрут пролягав з Індії до китайського узбережжя, а після 1842 року — через Гонконг. Сінгапур був передусім регіональним розподільчим центром Південно-Східної Азії, де опіум продавали китайським робітникам і торговцям у межах ліцензованої відкупної системи. Доходи від відкупу фінансували значну частину колоніального уряду. Торгівля порту загалом була набагато ширшою і охоплювала тканини, олово, перець, гамбір, дари моря та промислові вироби.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Примітки

1. Про роль Сінгапуру в перерозподілі індійського опіуму в Південно-Східній Азії див. Carl A. Trocki, *Opium and Empire: Chinese Society in Colonial Singapore, 1800–1910*, Ithaca, Cornell University Press, 1990, а також Carl A. Trocki, *Opium, Empire and the Global Political Economy*, London, Routledge, 1999. ↩
2. Про другорядну роль Сінгапуру в китайській торгівлі опіумом порівняно з прямим маршрутом з Індії до китайського узбережжя див. Michael Greenberg, *British Trade and the Opening of China 1800–42*, Cambridge, Cambridge University Press, 1951, а також Trocki, *Opium and Empire*. ↩
3. Про синдикати опіумних відкупників і боротьбу за контроль над відкупами див. Trocki, *Opium and Empire*, розділи 4–6. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.